

**UCHWAŁA NR XIII/105/2025
RADY GMINY MALECHOWO**

z dnia 25 kwietnia 2025 r.

**w sprawie apelu o podjęcie prac legislacyjnych związanych ze zmianą przepisów ustawy
o samorządzie gminnym w zakresie dopuszczalności zmiany granic jednostek samorządu
terytorialnego**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) w związku z § 21 ust. 2 pkt 3 Statutu Gminy Malechowo (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r. poz. 136 z późn. zm.) Rada Gminy Malechowo uchwala, co następuje:

§ 1. Rada Gminy Malechowo występuje z Apelem do Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej oraz Premiera Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie prac legislacyjnych związanych ze zmianą przepisów ustawy o samorządzie gminnym w zakresie dopuszczalności zmiany granic jednostek samorządu terytorialnego.

§ 2. Treść apelu, o którym mowa w § 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Malechowo.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Magdalena Jadczak

Załącznik do uchwały Nr XIII/105/2025

Rady Gminy Malechowo

z dnia 25 kwietnia 2025 r.

Apel o podjęcie prac legislacyjnych związanych ze zmianą przepisów ustawy o samorządzie gminnym w zakresie dopuszczalności zmiany granic jednostek samorządu terytorialnego

Rada Gminy Malechowo wzywa wszystkie osoby oraz instytucje zaangażowane w proces stanowienia prawa, a także podmioty, których celem jest poprawa jakości sprawowania władzy publicznej oraz rozwój samorządności, do podjęcia lub wsparcia działań zmierzających do nowelizacji ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w zakresie dotyczącym procedury zmiany granic jednostek samorządu terytorialnego.

Obecne przepisy prawa nie zapewniają wystarczającej ochrony interesów wspólnot samorządowych oraz nie respektują w dostatecznym stopniu głosu obywateli, co jest sprzeczne z zasadami demokracji i samorządności lokalnej. Liberalne regulacje w zakresie zmian granic gmin sprawiają, że kluczowe argumenty merytoryczne oraz opinie mieszkańców są często pomijane, a decyzje podejmowane są w sposób uznaniowy, co prowadzi do destabilizacji samorządów.

Wskutek obecnie obowiązujących przepisów, gminy nie mają zapewnionej stabilności terytorialnej, co prowadzi do niepewności oraz utrudnia długofalowe planowanie i rozwój. Ciągłe zagrożenie zmianami granic administracyjnych hamuje inwestycje oraz osłabia zaufanie obywateli do instytucji samorządowych. Brak poczucia bezpieczeństwa podważa podstawy samorządności, uniemożliwiając skuteczną realizację polityki rozwojowej.

W związku z powyższym, wzywamy do pilnego podjęcia działań legislacyjnych mających na celu:

1. Ograniczenie częstotliwości inicjowania postępowań o zmianę granic administracyjnych w trybie wnioskowym – nie częściej niż raz na 5 lat.
2. Wzmocnienie roli konsultacji społecznych w procedurze dokonywania zmian granic gmin, tak aby głos mieszkańców miał wiążący charakter.
3. Ustalenie szczegółowych wymogów formalnych dla wniosków o zmianę granic gmin, uwzględniających ich konsekwencje ekonomiczne, społeczne i infrastrukturalne.
4. Przyznanie statusu strony w postępowaniu legislacyjnym gminie, której zmiana terytorialna dotyczy, zapewniając jej możliwość aktywnego uczestnictwa w procesie decyzyjnym.
5. Określenie zasad i trybu przekazywania mienia komunalnego w związku ze zmianą granic gmin, w celu uniknięcia konfliktów w zakresie własności i odpowiedzialności za majątek publiczny.
6. Wprowadzenie jasnych zasad rozliczeń finansowych między gminami w przypadku zmiany granic, w szczególności w zakresie utraconych źródeł dochodu.
7. Zapewnienie gminom ochrony sądowej w sprawach dotyczących legalności i prawidłowości przeprowadzanych zmian granic, co pozwoli na skuteczne dochodzenie swoich praw.

Zwracamy się z apelem o niezwłoczne podjęcie prac legislacyjnych, które zapewnią stabilność terytorialną jednostek samorządu terytorialnego, wzmocnią demokrację lokalną oraz zagwarantują lepsze warunki dla długofalowego rozwoju gmin.

Uzasadnienie

Konstytucja RP gwarantuje samorządowi uczestnictwo w sprawowaniu władzy publicznej. Z kolei ustawa o samorządzie gminnym wskazuje, że do rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, a zapisy Statutu Gminy Malechowo uprawniam ją do wystosowywania apeli zawierających formalnie niewiążące wezwania adresatów zewnętrznych do określonego postępowania, podjęcia inicjatywy czy zadania.

Zgodnie art. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) zmiany granic administracyjnych poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego dokonuje Rada Ministrów m.in. na wniosek zainteresowanej gminy.

Zgodnie z zapisami ustawy "Ustalenie i zmiana granic gmin dokonywane są w sposób zapewniający gminie terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych."

Ostateczne rozstrzygnięcie poprzedzone jest konsultacjami społecznymi albo referendum i koniecznością przedłożenia stosownych opinii jednak w związku z licznymi w ostatnim czasie działaniami podejmowanymi przez okoliczne samorządy zmierzającymi do modyfikacji granic administracyjnych, m.in. przez Miasto Ustkę, Miasto Słupsk, Gminę Sianów, Miasto Kołobrzeg obserwuje się niezadowolenie i stanowczy opór samorządów i mieszkańców, w opinii których zmiana granic terytorialnych jest dla nich niekorzystna.

Proponowane zmiany mają na celu zapewnienie większej stabilności oraz poczucia bezpieczeństwa dla gmin, które mogą być dotknięte zmianami granic administracyjnych. Apele wystosowały już m.in. Związek Gmin Wiejskich RP, gminy: Ustka, Redzikowo, Kobylnica, Damnica, czy powiat słupski. Dlatego też uznaje się za zasadne dołączenie do inicjatywy wystąpienia z apelem o podjęcie prac legislacyjnych związanych ze zmianą przepisów ustawy o samorządzie gminnym w zakresie dopuszczalności zmiany granic jednostek samorządu terytorialnego.